

Załącznik 3 do Przedmiotowego systemu oceniania z geografii klasa 7

Wymagania na poszczególne oceny				
konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzające (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
1. Środowisko przyrodnicze Polski				
Uczeń: podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej, podaje całkowitą powierzchnię Polski, wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie, wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plejstocen</i>, <i>holocen</i>, wyjaśnia znaczenie terminu <i>rzeźba polodowcowa (glacjalna)</i>, wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski, wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie, wymienia główne rodzaje skał, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ciśnienie atmosferyczne</i>, <i>niż baryczny</i>, <i>wyż baryczny</i>, wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego, podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski, wymienia elementy klimatu, wyjaśnia znaczenie terminu <i>średnia dobową temperaturę powietrza</i>, wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce, określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminu <i>przepływ</i>, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>źródło</i>, <i>rzeka główna</i>, <i>dopływ</i>, <i>system rzeczny</i>, <i>dorzecze</i>, <i>zlewisko</i>, <i>ujście deltowe</i>, <i>ujście lejkowate</i>, wskazuje na mapie główne rzeki Europy i Polski, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powódź</i>, <i>dolina rzeczna</i>, <i>koryto rzeczne</i>, <i>obszar zalewowy</i>, <i>sztuczny zbiornik wodny</i>, <i>retencja naturalna</i>, wymienia	Uczeń: omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej, opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy, odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy, wskazuje na mapie przebieg granic Polski, omawia proces powstawania gór, wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce, wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce, omawia zlodowacenia na obszarze Polski, opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe, porównuje krzywą hipsograficzną Polski i Europy, dokonuje podziału surowców mineralnych, podaje cechy klimatu Polski, podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej, opisuje wody powierzchniowe Europy na podstawie mapy ogólnogeograficznej, rozpoznaje typy ujść rzecznych, opisuje zjawisko powodzi, wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią, wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych, omawia wielkość i głębokość Bałtyku, charakteryzuje temperaturę wód oraz	Uczeń: oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski, opisuje dzieje Ziemi, wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny, charakteryzuje na podstawie map geologicznych obszar Polski na tle struktur geologicznych Europy, opisuje cechy różnych typów genetycznych gór, przedstawia współczesne obszary występowania lodowców na Ziemi i wskazuje je na mapie ogólnogeograficznej świata, charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lądolodu i lodowców górskich na obszarze Polski, omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski, opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej, omawia warunki klimatyczne w Europie, charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce, omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę, odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów, wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce, wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry, opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry, wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce, określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników, charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku, omawia powstawanie gleby,	Uczeń: rozdziela konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski, charakteryzuje jednostki geologiczne Polski, wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze, przedstawia proces powstawania lodowców, wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski, przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski, rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski, podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce, opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski, opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce, omawia ważniejsze typy jezior w Polsce, analizuje konsekwencje stosowania różnych metod ochrony przeciwpowodziowej, omawia największe powodzie w Polsce i ich skutkiem, omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku, omawia procesy i czynniki glebotwórcze, opisuje typy lasów w Polsce, opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski	Uczeń: wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy, wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski, wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski, opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze, wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę, ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce, omawia na wybranych przykładach wpływ wyłesiania dorzeczy, regulacji koryt rzecznych, stanu wałów przeciwpowodziowych, zabudowy obszarów zalewowych i sztucznych zbiorników wodnych na wezbrania oraz występowanie i skutki powodzi w Polsce, wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego, ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą

przyczyny powodzi w Polsce, określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego, wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny, omawia linię brzegową Bałtyku, podaje główne cechy fizyczne Bałtyku, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>gleba</i> , <i>czynniki glebotwórcze</i> , <i>poziomy glebowe</i> , wymienia typy gleb w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminu <i>lesistość</i> , wymienia różne rodzaje lasów w Polsce, wymienia formy ochrony przyrody w Polsce, wskazuje parki narodowe na mapie Polski	zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata, opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku, opisuje wybrane typy gleb w Polsce, przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski, omawia na podstawie danych statystycznych wskaźnik lesistości Polski, omawia strukturę gatunkową lasów w Polsce, podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu, charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce	wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych, omawia funkcje lasów, omawia na podstawie mapy Polski przestrzenne zróżnicowanie lesistości w Polsce, ocenia rolę parków narodowych i innych form ochrony przyrody w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego		lasów w Polsce, podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego planuje wycieczkę do parku narodowego lub rezerwatu przyrody
---	--	---	--	--

2. Ludność i urbanizacja w Polsce

Uczeń: wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską, wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>przyrost naturalny</i> , <i>współczynnik przyrostu naturalnego</i> , <i>wyz demograficzny</i> , <i>niż demograficzny</i> , wymienia na podstawie danych statystycznych państwa o różnym współczynniku przyrostu naturalnego w Europie, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>piramida płci i wieku</i> , <i>średnia długość trwania życia</i> , odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce na podstawie danych statystycznych, wyjaśnia znaczenie terminu <i>gęstość zaludnienia</i> , wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>migracja</i> , <i>emigracja</i> , <i>imigracja</i> , <i>saldo migracji</i> , <i>przyrost rzeczywisty</i> , <i>współczynnik przyrostu rzeczywistego</i> , wyjaśnia znaczenie terminu <i>migracje wewnętrzne</i> , wymienia przyczyny migracji wewnętrznych, odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków	Uczeń: wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich, prezentuje na podstawie danych statystycznych zmiany liczby ludności Europy i Polski po II wojnie światowej, omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018, omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce, omawia na podstawie danych statystycznych średnią długość trwania życia Polaków na tle europejskich społeczeństw, wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku, wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce, omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce, podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce, wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce określa kierunki napływu imigrantów do Polski, wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego	Uczeń: omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w., oblicza współczynnik przyrostu naturalnego, podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce, omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce, porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie danych statystycznych, oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski, opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce, porównuje przyrost rzeczywisty ludności w Polsce i w wybranych państwach Europy, omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce, wskazuje na mapie województw podlaskiego i zachodniopomorskiego gminy o dużym spadku liczby ludności, analizuje współczynnik salda migracji na przykładzie województw zachodniopomorskiego i podlaskiego, porównuje strukturę narodowościową ludności Polski ze strukturą narodowościową ludności w wybranych	Uczeń: omawia podział administracyjny Polski, omawia na podstawie danych statystycznych uwarunkowania przyrostu naturalnego w Polsce na tle Europy, omawia strukturę płci i strukturę wieku ludności Polski na tle tych struktur w wybranych państwach europejskich na podstawie piramidy płci i wieku, omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce, charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce, wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich, omawia przyczyny rozmieszczenia mniejszości narodowych w Polsce, przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy, omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach, analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych, omawia pozytywne i negatywne skutki	Uczeń: analizuje na podstawie dostępnych źródeł ekonomiczne skutki utrzymywania się niskich lub ujemnych wartości współczynnika przyrostu naturalnego w krajach Europy i Polski, analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego, analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce, ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie, ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich, omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce analizuje na podstawie dostępnych źródeł skutki bezrobocia, omawia na
---	---	--	--	--

emigracji z Polski, wymienia główne skupiska Polonii, wymienia mniejszości narodowe w Polsce, wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>struktura zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, ludność aktywna</i>, odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki, odczytuje z mapy zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia w Polsce i w Europie, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)</i>, wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie, wymienia funkcje miast, odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy, wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich, wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast	obszary o dużym wzroście liczby ludności, charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce, podaje przyczyny bezrobocia w Polsce, porównuje wielkość bezrobocia w Polsce i innych krajach europejskich na podstawie danych statystycznych, podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce, podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce, wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady, wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną, omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich	państwach europejskich, określa na podstawie danych statystycznych różnice między strukturą zatrudnienia ludności w poszczególnych województwach, porównuje stopę bezrobocia w wybranych krajach europejskich, charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce, omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce, porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy, analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce, omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy	urbanizacji, omawia wpływ migracji do stref podmiejskich na przekształcenie struktury demograficznej okolic Krakowa i Warszawy, określa zmiany w użytkowaniu i zagospodarowaniu stref podmiejskich na przykładzie Krakowa i Warszawy	podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej, identyfikuje na wybranych przykładach związki między rozwojem dużych miast a zmianami w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenu, w stylu zabudowy oraz w strukturze demograficznej w strefach podmiejskich
--	---	---	---	---

3. Rolnictwo i przemysł Polski

Uczeń: wymienia funkcje rolnictwa, wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce, wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plon, zbiór, areal</i>, wymienia główne uprawy w Polsce, wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>chów, pogłowie</i>, wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce, wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich, dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy, wymienia funkcje przemysłu, wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej	Uczeń: opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce, prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce, przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce, prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę upraw w Polsce, wymienia główne rejonry warzywnictwa i sadownictwa w Polsce, przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce, wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce, omawia cechy polskiego przemysłu,	Uczeń: przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju, charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce, przedstawia strukturę użytkowania ziemi w Polsce na tle innych krajów Europy, prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę chowu zwierząt gospodarskich w Polsce, przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju, opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce, omawia strukturę zatrudnienia w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej przed	Uczeń: omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce, charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce, porównuje produkcję roślinną w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy, porównuje produkcję zwierzęcą w Polsce na tle produkcji w innych krajach Europy, omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej, analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu, opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej, omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie	Uczeń: przedstawia korzyści dla polskiego rolnictwa wynikające z członkostwa naszego kraju w Unii Europejskiej, dokonuje na podstawie danych statystycznych analizy zmian pogłowia wybranych zwierząt gospodarskich w Polsce po 2000 roku i wyjaśnia ich przyczyny, wykazuje na podstawie dostępnych źródeł wpływ przemian politycznych i gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia
--	---	---	--	---

i gospodarki rynkowej, wymienia źródła energii , wymienia typy elektrowni , wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce, wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim, wymienia największe porty morskie w Polsce i wskazuje je na mapie, wymienia źródła zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego, podaje przyczyny kwaśnych opadów	wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski , omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłne, wodne i niekonwencjonalne, opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, podaje przyczyny rozwoju energetyki wiatrowej i słonecznej w województwach pomorskim i łódzkim opisuje na podstawie danych statystycznych wielkość przeładunków w polskich portach morskich , omawia rodzaje zanieczyszczeń i ich źródła	1989 rokiem, prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy, wyjaśnia wpływ warunków pozaprzyrodniczych na wykorzystanie OZE w województwach pomorskim i łódzkim, opisuje na podstawie danych statystycznych strukturę przeładunków w polskich portach morskich, opisuje strukturę połowów ryb w Polsce charakteryzuje wpływ poszczególnych sektorów gospodarki na stan środowiska, wymienia źródła zanieczyszczeń komunalnych	w polskiej energetyce, wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii , analizuje dane statystyczne dotyczące liczby farm wiatrowych w Łódzkiem i Pomorskiem, określa na podstawie dostępnych źródeł uwarunkowania rozwoju gospodarki morskiej w Polsce, omawia rozwój przemysłu stocznioowego w Polsce analizuje na podstawie danych statystycznych stopień zanieczyszczenia wód śródlądowych, omawia skutki zanieczyszczenia środowiska naturalnego	w wybranych regionach kraju, analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki, przedstawia perspektywę rozwoju gospodarki morskiej w Polsce ustala na podstawie dostępnych źródeł, w których regionach w Polsce występuje największe zanieczyszczenie środowiska przyrodniczego
---	---	---	--	--

4. Usługi w Polsce

Uczeń: podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce wyjaśnia znaczenie terminu <i>komunikacja</i>, wyróżnia rodzaje transportu w Polsce, wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze wyróżnia rodzaje łączności, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>centra logistyczne, spedycja</i>, wyjaśnia znaczenie terminów: <i>eksport, import, bilans handlu zagranicznego</i>, wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski , wyjaśnia znaczenie terminów: <i>turystyka, walory turystyczne, infrastruktura</i> , wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie, wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski	Uczeń: omawia zróżnicowanie usług w Polsce, omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce, omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce, omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce, omawia na podstawie danych statystycznych stan morskiej floty transportowej w Polsce, omawia na podstawie mapy sieć autostrad i dróg ekspresowych, wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym, wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego, omawia czynniki rozwoju turystyki, wymienia polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i> i wskazuje je na mapie	Uczeń: przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju, charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków, omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski , podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski, wymienia główne inwestycje przemysłowe we Wrocławiu i w jego okolicach, wskazuje na mapie tematycznej przykłady miejsc, w których przebieg autostrad i dróg ekspresowych sprzyja powstawaniu centrów logistycznych, przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce, charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na <i>Liście światowego dziedzictwa UNESCO</i>, charakteryzuje na przykładach walory turystyczne , wskazuje na mapie położenie głównych atrakcji wybrzeża Bałtyku i Małopolski	Uczeń: wyjaśnia przyczyny zróżnicowania sieci transportowej w Polsce, określa znaczenie transportu w rozwoju gospodarczym Polski , prezentuje na podstawie dostępnych źródeł problemy polskiego transportu wodnego i lotniczego, określa znaczenie łączności w rozwoju gospodarczym Polski, omawia rolę transportu morskiego w rozwoju innych działów gospodarki, ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki , analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy, ocenia na podstawie dostępnych źródeł atrakcyjność turystyczną wybranego regionu Polski, analizuje dane statystyczne dotyczące ruchu turystycznego nad Morzem Bałtyckim i w Krakowie, określa wpływ walorów przyrodniczych wybrzeża Bałtyku oraz dziedzictwa kulturowego Małopolski na rozwój turystyki na tych	Uczeń: identyfikuje związki między przebiegiem autostrad a lokalizacją przedsiębiorstw przemysłowych oraz centrów logistycznych i handlowych na wybranym obszarze kraju, identyfikuje związki między transportem morskim a lokalizacją inwestycji przemysłowych i usługowych na przykładzie Trójmiasta, podaje przykłady sukcesów polskich firm na arenie międzynarodowej ocenia na podstawie dostępnych źródeł poziom rozwoju turystyki zagranicznej w Polsce na tle innych krajów Europy, omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany, które zaszły w geograficznych kierunkach
---	--	---	---	---

			obszarach	wymiany międzynarodowej Polski
5. Mój region i moja mała ojczyzna				
Uczeń: wyjaśnia znaczenie terminu <i>region</i>, wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski, wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony, wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu, wyjaśnia znaczenie terminu <i>mała ojczyzna</i>, wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny, przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie, wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny	Uczeń: charakteryzuje środowisko przyrodnicze regionu oraz określa jego główne cechy na podstawie map tematycznych, rozpoznaje skały występujące w regionie miejsca zamieszkania, wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych, określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym, rozpoznaje w terenie obiekty charakterystyczne dla małej ojczyzny i decydujące o jej atrakcyjności	Uczeń: wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie, analizuje genezę rzeźby terenu swojego regionu, prezentuje główne cechy struktury demograficznej ludności, prezentuje główne cechy gospodarki regionu, opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny, omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł	Uczeń: przedstawia w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) przyrodnicze i kulturowe walory swojego regionu, prezentuje na podstawie informacji wyszukiwanych w różnych źródłach i w dowolnej formie (np. prezentacji multimedialnej, plakatu, wystawy fotograficznej) atrakcyjność osadniczą oraz gospodarczą małej ojczyzny jako miejsca zamieszkania i rozwoju określonej działalności gospodarczej	Uczeń: projektuje na podstawie wyszukanych informacji trasę wycieczki krajoznawczej po własnym regionie, wykazuje na podstawie obserwacji terenowych przeprowadzonych w wybranym miejscu własnego regionu zależności między elementami środowiska geograficznego, planuje wycieczkę po swojej małej ojczyźnie, projektuje na podstawie własnych obserwacji terenowych działania służące zachowaniu walorów środowiska geograficznego (przyrodniczego i kulturowego) oraz poprawie warunków życia lokalnej społeczności, podaje przykłady osiągnięć Polaków w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego na arenie międzynarodowej